

**MÚSICA DE
CAMBRA**

31 DE GENER
SALA 2 ORIOL MARTORELL

QUARTET CASALS

XOSTAKÓVITX:
QUARTETS 9 i 10

PROGRAMA DE MÀ

DMITRI XOSTAKÓVITX
(Sant Petersburg 1906 - Moscou 1975)

**QUARTET DE CORDA N. 10 EN LA B
MAJOR, OP. 118**

(1964) - 22'

Andante
Allegretto furioso
Adagio
Allegretto - Andante

PAUSA 15'

**QUARTET DE CORDA N. 9 EN MI B MAJOR,
OP. 117**

(1964) - 24'

Moderato con moto
Adagio
Allegretto
Adagio
Allegro

QUARTET CASALS

Vera Martínez, violí

Abel Tomàs, violí

Jonathan Brown, viola

Arnau Tomàs, violoncel

COMENTARI

per **Berta Coll i Bosch**

El 20 de novembre de 1964, a la Sala Gran del Conservatori de Moscou, el Quartet Beethoven va interpretar el mateix repertori que escoltarem avui a L'Auditori. Feia quatre anys que Dmitri Xostakóvitx no presentava cap quartet. Després del Quartet de corda n. 8 (1960), el més popular de tota la integral, el compositor va entrar en un bucle d'autoexigència que el va dur a cremar l'esborrany d'un primer novè quartet, «completament diferent» del que va escriure més endavant. El concert del Quartet Beethoven va ser, doncs, una doble estrena que no va passar desapercebuda. Compostos entre el maig i el juliol de 1964, el Quartet de corda n. 9 en Mi b, op. 117 i el Quartet de corda n. 10 en La b, op. 118 són fruit d'una mateixa febre artística. «La diarrea creativa no cessa», escrivia Dmitri Xostakóvitx a finals d'aquell estiu en una carta al seu amic Isaak Glikman. Fins i tot podríem dir que ens trobem davant una mena de díptic musical. Totes dues obres, tendents al simfonisme, suposen un punt d'inflexió en el corpus cambrístic de Xostakóvitx; un punt i a part entre els vuit quartets anteriors i els cinc que encara havien d'arribar.

El Quartet n. 9 –dedicat a la tercera esposa del compositor, Irina Supínskaya, amb qui s'havia casat el 1962– és d'un experimentalisme volgudament desconcertant, que en alguns passatges s'apropa a un primitivisme tenebrós. Pizzicatos bruscos i acords nerviosos confereixen una tensió enèrgica als quatre primers moviments, breus i harmònicament recarregats; es tracta d'una tensió necessària per a l'explosió de l'allegro final, una fuga molt més llarga que la resta de moviments i que amalgama impetuosament els materials presentats durant l'obra en un paisatge sonor de gran contrast. Una de les troballes de Xostakóvitx és l'encadenament dels cinc moviments, que se succeeixen sense interrupcions i que doten el quartet d'unitat malgrat la dispersió interna. Des del 1958, amb l'arribada de Nikita Khrusxov al poder, l'URSS havia viscut una relativa obertura artística, que segurament va donar via lliure a una experimentació més desacomplexada.

El Quartet n. 10, escrit durant un recés a la ciutat armènia de Dilijan, està dedicat al compositor jueu Moisey Vainberg, que era amic íntim de Xostakóvitx; de fet, gràcies a aquesta amistat el músic rus va protegir Vainberg públicament de l'antisemitisme de Stalin. Acabar el desè quartet va esdevenir una mena de concurs amistós. «Vainberg té nou quartets. Amb l'últim m'havia superat, perquè llavors jo només en tenia vuit, i em vaig proposar igualar-lo i superar-lo». Amb quatre moviments, el Quartet n. 10 té una estructura més clàssica, que serveix al compositor de punt de partida per demostrar enginy i capacitat de reinvençió. Com al quartet anterior, els tres primers moviments –un andante nítid, un allegretto furioso abrupte i un adagio que esmorteix líricament la brusquedat– desemboquen en un allegretto final que conjuga els temes ja anunciats i els entrellaça a tall de recapitulació.

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

LA VANGUARDIA

**CATALUNYA
RÀDIO**